SVENSK MUSIKTIDNING.

N:o 10. | Redaktör och utgifvare: **FRANS J. HUSS.** Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6,) 1 tr. upp öfv. gård. | Stockholm den 15 Maj 1891. | Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre. Annonspris: 10 öre petitraden (15 öre utl.). | Årg. 11.

Franz Ondricek.

Knappast torde någon vintersäsong i vår hufvudstad ha varit så rik på tillfällen att få höra musik, som den, hvilken nu nalkas sitt slut. Utom operaföreställningarna, som lockat med flere gouterade främmande gäster, ha konserterna med en stor procent bidragit härtill. Jemte operans symfonikonserter äro Musikföreningens, Filharmoniska sällskapets och Aulinska qvartettens musiktillställningar gamla bekanta, men nya för denna säsong ha varit Filharmoniska symfoniorkesterns abonnementskonserter, Rich. Anderssons musikaftnar, Franz Nerudas soaréer och »Sångaftnarna» på Musikaliska akademien. Till allt detta har nu på vårsidan tätt på hvarandra följt främmande tonkonstnärers konserterande, så de tre pianovirtuosernas fruar Stern och Carreño samt hr Sauer, och till pianots representanter kommo violinens i Emile Sauret och Franz Ondricek. Kasta vi nu blicken på öfriga säsongens musiknöjen å teatrar, i konsertsalar och kyrkor, tillställda af artister, musiksällskap, för välgörande ändamål etc., så möter oss ett oändligt perspektiv. Man skulle också såsom en följd af en sådan choc på musikpublikens nerver kunna antaga en viss förslappning hos densamma såsom orsak till och ursäkt för att två så betydande konstnärer, som Emil Sauer och Franz Ondricek ej kunnat locka så pass stor publik till sina konserter, att vår musikaliska honneur vis å vis så erkända musikstorheter varit sauverad. De kunna dock möjligen trösta sig med att reklamen icke föregått dem till hyperboreernas land. Då nu snart vår mest favoriserade operaartist har sin recett kommer man nog att slåss om biljetterna äfven om de skola betalas mångdubbelt i andra och tredje hand. Nå, det är ju mycket vackert att så värdera och hylla en inhemsk konstnär, men rusningen till en sådan representation är en skarp kontrast mot det ringa intresse, som ofta visas här i fråga om att göra bekantskap med första rangens artister från utlandet och att begagna sig af tillfället att förskaffa sig en musiknjutning af så relativt sällsynt slag hos oss, som de kunna skänka. Men kanske äfven här gäller satsen: »Sverige åt svenskarne».

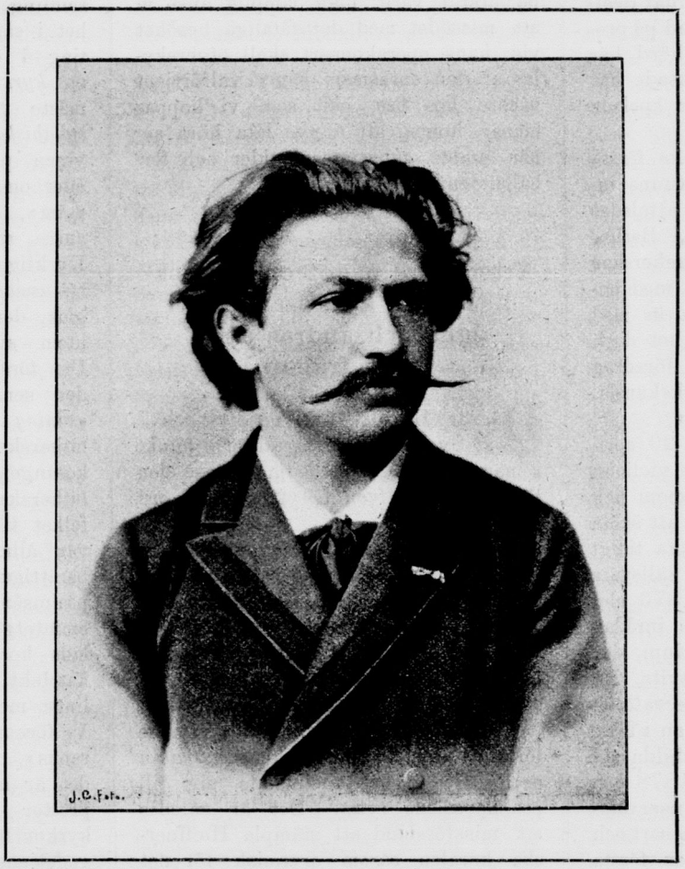

Franz Ondricek.

Det torde kanske ock finnas bland våra läsare de som tycka att vi sjelfva för litet tillämpat nämnda sats på denna tidning, men vi ha dock lemnat bevis på att vi i första rummet haft våra egna musikstorheter i åtanke. Dessutom existerar ännu icke något importförbud vis á vis utländska konstnärer och konstnotiser, om än en och annan kanske är benägen att räkna dem liksom musikinstrument bland — lyxartiklar. Den hos oss allt jemt intygade obekantskapen med utländska tonkonstnärer af hög rang har deremot manat oss att, särdeles vid sådanas besök och konserterande här, medelst bild och biografi presentera dem för våra läsare. Och detta finna vi vara en uppgift för vår musiktidning lika väl som för andra dylika, hvilka derjemte ofta bjuda afbildningar och lefnadsteckningar af musikhistoriens märkligare personer från olika tider.

Sedan vi nu nyligen framställt bilderna af de båda förnämsta, senast här konserterande pianisterna, kunna särskildt violinisterna bland våra prenumeranter anse sig ha rätt att se den utmärkte violinkonstnär, som nyss besökt oss, på samma sätt af oss uppmärksammad. Vi återgifva ock i dagens nummer hans porträtt efter en fotografi, som han sjelf förärat oss.

Hr Ondriceks första besök i vårt land synes ej ha varit något planeradt konsertbesök. Från Riga, der han senast konserterat, tog han vägen öfver Stockholm och medförde hit efter en framgångsrik tourné i sydöstra Europa förlidet år en rekommendation från den konstälskande drottningen af Rumänien, »Carmen Sylva», till vår konung. Antagligen ställde en sådan rekommendation hr Ondricek här i förbindelse med prof. Ivar Hallström, som åtnjutit mycken gunst af det rumäniska konungaparet, och föranledde att konstnären kom att låta höra sig på sista sångsoarén, hvars ena tillställare, som bekant, var prof. Hallström. Det utomordentliga bifall han då framkallade redan med sitt första nummer »Air» af Raff och ännu mera med Ries'» Moto perpetuo», vittnande om ett mästerskap af första rang, syntes gälla såsom en direkt uppmaning till konstnären att låta höra sig här ännu en gång. Uppmaningen åtlyddes genom hans konsert å Kongl. teatern, men publiken svek denna gång, ehuruväl bland annat Beethovens sköna violinkonsert stod på programmet, hvilken ej varit hörd här sedan hr Wessely, som gästade här samtidigt med hr Schönberger, spelade densamma i november 1887.

Genast efter herr Ondriceks första uppträdande fann man sig kunna instämma i det omdöme som uttalades om honom efter en konsert i Berlin, i början af året: »Ondricek beherskar hela den tekniska apparaten med suveränt mästerskap, hans ton är med all sin mjukhet och behaglighet dock saftig och kraftfull, i hans föredrag utströmmar en äkta musikalisk känsla, full af själ och temperament.»

Frans Ondricek är född d. 29 april 1859 i Prag, der fadern var violinist vid »Landestheater». Af honom fick han sin första undervisning i att sköta violinen, och han väckte ganska tidigt stor uppmärksamhet för sin sällsynta begåfning och talang. År 1873 blef han efter några musikvänners inrådan intagen i Prags konservatorium, der han studerade för prof. Benevitz. Efter tre år lemnade han konservatoriet såsom mönsterelev. En köpman i Prag gaf honom medel till att utbilda sig i Paris. Dit begaf han sig 1878 och studerade vid dervarande konservatorium violinspelet för prof. Massart och erhöll efter två års studier der första priset. För att ytterligare utbilda sig kvarstannade han ännu ett år i Paris. År 1881 reste han öfver till London och företog samma år sin första konserttur genom Europa. Hans fenomenala spel väckte öfverallt största beundran och kritiken ställde honom öfverallt i rang såsom en af nutidens förnämsta violinkonstnärer. Ondricek besökte nu Tyskland, Frankrike, Belgien, Holland, Österrike, Ryssland, Turkiet etc. etc. och lät 1884 höra sig å en filharmonisk konsert i Köpenhamn. Efter storartad framgång vid uppträdande i Wiens »Philharmonie» blef han utnämnd till kammarvirtuos hos kejsar Franz Joseph. Kort derefter erhöll han af kon. Carol i Rumänien Stjernordens hederstecken. Under förra hälften af sistlidna år gjorde han en mycket framgångsrik konserttur genom Polen, Rumänien, Serbien, Turkiet, Kaukasus, och det öfriga Ryssland och förlänades af sultanen i Konstantinopel, sedan han af honom inbjudits att spela vid hofvet, Medjidijje-ordens officerskors. Hrr Ondricek lär efter slutet af denna turné ha tänkt besöka Sverige och då, såsom vi hört, i sällskap med den utmärkta konsertsångerskan Alice Barbi, hvars tillämnade konserterande här för två år sedan blef inställdt; denna plan kom dock ej till utförande. Herr Ondricek har med mycket välbehag yttrat sig om Sveriges vackra hufvudstad, som han funnit mer tilltalande än Konstantinopel, och då vi upplyst honom om att tiden för konserterande här nu och vid denna årstid varit föga lämplig anse vi att missödet med det fåtaliga besöket vid hans operakonsert skall öfverskylas af den entusiasm han så välförtjent väckte hos oss, och som vi hoppas manar honom att å nyo låta höra sig här under gynsammare tider och förhållanden.

Ytterligare något om svenskkutherska kyrkosången — egna och andras åsigter i frågan.

Då hr Hypatius uti n:ris 5 och 7 af Sv. Musiktidning talat till punkt i nämnda fråga, utbedja vi oss den förmånen att äfven få yttra några ord i ämnet.

Med mycket nöje hafva vi följt hr H:s intressanta föredrag i dess pikanta och roande stil. Om vårt lilla andragande deremot kommer att blifva något stelt, så beror det derpå, att vi taga saken från en mera formel och allvarsam sida.

I likhet med hr H. kunna vi icke förneka Svenska koralbokens *rytmiska* egenskap, troget anslutande sig till psalmpoesiens rytm. Det är således ett missförstånd att stämpla Hæffnerska koralen såsom orytmisk för det att hon är uppställd i syllabisk form och harmoniserad i sträng kyrkostil, allt för att motsvara sitt ändamål såsom *menighetssång* efter Luthers anordning. Att normalnoterna i Hæffners koralbok bestå af *halfnoter* med *fermattecken* vid versradernas slut borde snarare anses som fördelar än som fel, enär gamla organister känna sig mera tillfredsställde med half- än med fjerdedelsnoterna och fermaterna äro traditionella och utgöra en förenings- och hållpunkt emellan de rytmiska perioderna i poesien och musiken, särskildt nödige och lämplige i kyrklig menighetssång. Halfnoter begagnas ock af åtskilliga senare tidens koralutgifvare såsom Faltin 1888, Heintze 1889 och Berggren (sista uppl.) sistn. år och alla hafva de fermattecken på traditionelt sätt med undantag af Lindeman, Sandström och Södling, hvilka anbringat pauser i st. f. de vanliga stationstecknen, hvarigenom sista tonen »afhugges» till föga fromma för andakten. T. o. m. biskop Ullman har funnit stationstecken nödige fastän af annan föga tilltalande form. Vare härmed icke sagdt, att hvarken halfnoterna eller fermaterna skola missbrukas. Emot ett sjelfsvåldigt missbruk hjelper hvarken tecken eller regler.

Hr H:s yttrande om föredraget af jubelmelodierna n:ris 55 och 124 i ett lagom raskt tempo med stark registrering gilla vi fullkomligt (fastän någon moderation påkallas af texten på sina ställen). Organistens kraftfulla föredrag elektriserar den sjungande församlingen till lif, värme och fulltonighet i sången, så att visserligen ingenting i öfrigt är att skäligen önska i en *kyrklig folksång*. På samma gång måste väl också medgifvas, att dessa *syllabiska folkkoraler* ingenting skulle vinna på någon som helst figurering eller omgestaltning i s. k. »ursprunglig rytm», om än en sådan skulle kunna anses *mera effektiv för en öfvad kör*. Kyrklig folksång är *ett* och körsång *ett annat*. Den förra är luthersk-liturgisk, den senare är af fri estetisk art, utom svenskklutherska kyrkans ritus. Den första, lagstadgade *måste* erkännas, den senare *kan* erkännas och i *laga ordning* vinna inrymme i vår svenskkutherska gudstjenst. Den svenska kyrkosången är en folkets klenod, en efter lutherska reformationens andemening folket tillerkänd rättighet, stadfästad i vår allmänna gudstjenstordning, som berättigar folket att aktivt deltaga i psalmsången. Denna rättighet må ej omintetgöras, hvarken genom tillkonstlade koralmelodier eller genom att på katolskt vis göra en luthersk församlings medlemmar till stumma åhörare. Vi förena oss fördenskull med »Lutheranus» i »Vårt Land» derutinnan, att det är mindre välbetänkt af lutherska prester att upplåta svensk lutherska kyrkor för katolskt liturgiska »vespergudstjenster». Det har deremot mera skäl för sig, att presterskapet håller *lagenliga* aftonsångsgudstjenster efter svenska ritualen, hvilken det genom

ed eller löfte förbundit sig att troget efterlefva.

I likhet med hr H. ogilla vi deremot på visst sätt direktör Törnwalls yttrande, att *endast* den enkla koralen i förening med psalmen kan väcka *andakt*. Man kan ju med all andäktighet afhöra en intressant föreläsning i hvad ämne som helst, en profan sång, en yster dansmelodi o. s. v. Skilnaden består blott deri, att den *andeliga* sången bereder andelig förnimmelse af det högsta väsendet, — hvaremot den profana njutningen är af sinlig art. Hvad hr T. för öfrigt sagt i strid mot Winterfeld, som betraktat tidens koralutveckling såsom ett förstörelsearbete, lär icke så precist kunna förkastas; ty koralens utveckling såsom menighetssång samt afvikelse från den katolska formen betraktas olika af olika tänkande. Striden om den »accentuerande» och »qvantiterande» koralformen är gammal i Tyskland. Abr. Mankell utkastade stridshandsken i Sverige men vederlade sig sjelf i praktiken, ithy att han utgaf en minimi-koralbok i så syllabisk form som trots någon och erkände, att »den *enkla* koralen förtjente det högsta loford bland musikslagen». Många andra praktiserande organister, som vurmat för den figurerade formen och talat om folkvisetoners införande i kyrkan, hafva i sinom tid alltid kommit på bättre tankar. Teorin vid pianot i kammaren förmår icke alltid hålla profvet vid praktiken i kyrkan, då frågan är om en allmänhetssång af en stor massa folk. Biskop Ullman, som med nr 1 af sina mönsterkoraler framvisat *»lutherska koralens förstling»* *, bestyrker bäst, hvilken koralform Luther åsyftade, nämligen den rent syllabiska till oregelbunden metrisk psalmpoesi. Mången, som nu ifrar för upptagande af den gamla »omvexlande» rytmiska koralformen, dels i 3-takt (af halfva och fjerdedels noter) och dels af eljest omvexlande olika notvalörer, betänker icke, att dessa koraler voro med mycket bryderi komponerade för den tidens ofta förekommande *oregelbundna* poesi. Betrakta bara 1695 års psalmbok! Hæffner hade en klar blick och kunde icke med skäl fuska med den gamla koralformen till den nya, tidsenliga *regelbundna* poesien i 1819 års psalmbok, utan måste »tillskära» den musikaliska beklädnaden efter det nya föremålets bygnadsform, detta jemväl med hänsyn till sångens utförande af en större menighet med mindre musikalisk kunskap. Kyrkohistorikern, lektor Nordbeck sade i sina föreläsningar, att »intet land har så vacker psalmbok som Sverige» och vi måste säga detsamma om dithörande svenska koralbok — den Hæffnerska — fastän den danska, norska, finska och isynnerhet den engelska (af Bennet et Goldschmidt) kunna i sin mån jemföras med vår liturgiska koralbok (af prof. Aug Lagergren för några år sedan utgifven i förbättradt skick). Den haltande trippeltakten gifver icke efter i »sömnighet», om danstempo skall undvikas och $^1/_4$-dels noten skall få någon betydelse. Eljest godtyckligt eller »ursprungligt» rytmiserande koraler kunna ju utföras af en öfvad kör och möjligen efter trägen »pluggning» unisont af en mindre församling, af ett halft tjog »frälsningssoldater» och andra »fria» s. k. religionssamfund med sina visböcker, hvilkas tröttande enformighet gör dem odrägliga i längden och gifva anledning till tätare ombyten af sångböcker. Om den gamla rytmiska formen säger prof. Berggren i Danmark, att den bär »vidne om et i musikaliskt-technisk Henseende lavere Udviklingstrin» liksom han ock finner att folkmelodiernas verldsliga egenskap icke kan »afvaskas såsom en kyrkomur», tilläggande: »og dog tror man uden Anstöd at kunne bruge samme Melodie den ene Dag i lystigt Lag, næste Dag i Kirken». Hvarje god melodi åstadkommer en viss stämning, olika efter dess karaktär, hvilken olikhet »för den mindre skärpede Sands lettelig glider over i hinanden». B. erkänner: »Och jungfrun hon skulle sig åt ottesången gå» såsom en af de skönaste folkmelodier, men finner den vara i anseende till dess »erotiske charakteer en for Kirken opassende Melodie», utom det, att den påminner om dess »oprindelige Text». — Huruvida våra flesta koraler i sin ursprungliga »skiftande, rytmiska drägt» från medeltiden och reformationstiden äro så synnerligen förträffliga, lemna vi derhän. Men nordens i senare tid erkändt skickligaste koralkännare, professorerne Berggren och Lindeman samt musikdirektörerne Sandström och Törnwall m. fl. påstå, att de voro *ofullkomliga alster* (ej minst i rytmiskt hänseende) *från konstens barndom*. Och vill man egna någon uppmärksamhet åt senare tiders, låt vara välmenta »rytmiska» koralförsök, så stöter kritiken ej sällan »på grund».

Vare detta sagdt med den största högaktning för hr Hypatius, som haft mod att »taga bladet från munnen» i den »upprörda« koralfrågan. Erkännande hr H:s rätt vackra idéer och grundsatser i sin senare uppsats, vilja vi med Red:s af Sv. Musik-Tidning benägna tillåtelse nästa gång vidare yttra oss i saken. Till dess

Au revoir!

En röst från folket.

* Ett enda punkteradt ackord har insmugit sig deri, betonande obetydliga ord, deribland sista stafvelsen i ordet »helvete».

Vid pianot. Den unga damen (spelande): »Men hvarför småler ni så der?» — Herrn: »Jag håller god min i elakt spel!»

Jenny Linds debut i Stockholms aristokratiska sällskapslif.

Då minnet af Jenny Lind i dessa dagar upplifvats af den biografi öfver henne, som nyligen utkommit, torde nedanstående minnesteckning af den ansedda författarinnan *Esselde* i den väl redigerade tidskriften »Dagny» * hafva ett allmännare intresse. Några utslutningar i artikeln ha vi ansett oss kunna göra till vinnande af utrymme:

Det är en kall vinterqväll år 1838. I huset nr 11 Regeringsgatan tändes ljus efter ljus i kronor och kandelabrar. På gatan stannar en hel rad täckta vagnar, hvilka närma sig porten i mån som det blir plats. Livréklädda lakejer slå upp vagnsdörrarna, och eleganta damer, åtföljda af uniformerade herrar, stiga försigtigt ur, taga ett djerft hopp öfver den smutsfylda rännstenen och försvinna genom porten till den svagt upplysta förstugan. Några minuter senare befinna sig de nykomna i tamburen. Varsamt aftagas ytterplaggen, sidenklädningar frasa, sjalar draperas; en blick i spegeln egnas de fantastiska coiffurerna, medan herrarne putsa sina plymagerade hattar eller rätta på sina guldfransade epåletter — och in tåga i den upplysta våningen de nykomna gästerna gruppvis eller en och en.

I första rummet, ett hörnrum, der åtskilliga musikaliska instrument ses ordnade, mottagas gästerna af värden, baron L., en äldre man, med de ädla anletsdragen skuggade af ett rikt silfverspräng dt hår, hållningen värdig, later och uppsyn preglade af en fin hjertlighet. Efter att hafva passerat ett mindre förmak, inträda gästerna i den stora, halfrunda salongen och helsas der af värdinnan. Hon är en liten dam om några och trettio år med ungdomligt lifliga rörelser, uttrycksfulla ögon och ett skälmskt, men på samma gång ytterst förbindligt leende kring de svällande läpparne. Med en fri och behaglig åtbörd räcker hon sina gäster handen, liten, hvit och ringprydd, helsar dem välkomna, föreställer dem för hvarandra och förstår att med några få ord inleda bekantskaper till höger och venster.

Der kommer baron B. med sin friherrinna och sina döttrar, den ena sedermera gift med en svensk utrikesminister, den andra moder till Sveriges nuvarande störste skald. Efter dem synes öfverstekammarjunkaren hos Carl Johan, baron F. samt general C. Der komma eleganta, unga damer, omsvärmade af några militärer och »unga män i verken». Vidare ser man den omtyckte violinisten i hofkapellet hr Elvers och en ung violoncellist notarien F., nu en af hufvudstadens veteraner inom musikverlden.

* 1888, häftet 2.

Men plötsligt stiger sorlet och får en helt annan ton, i det allas blickar vändas mot dörren till förmaket.

Der på tröskeln står värden och vid hans sida, med sin hand i hans, en ung flicka med rika lockar kring de bleka kinderna, en enkel drägt, som mjukt smyger sig kring den jungfruliga gestalten, samt en drömmande, halft frånvarande och likväl tilldragande blick i de djupliggande ögonen.

Sorlet växer, då den gamle ädlingen för den främmande in i kretsen af sina gäster. Men han hinner ej nämna hennes namn, det sväfvar redan på allas läppar och flyger nu kring rummet med dämpadt ljud: *Jenny Lind! Jenny Lind.*

Skönheterna för dagen glömmas och hvad mera är, de glömma sig sjelfva; fleuretterna undertryckas, etiketten brytes ostraffadt, och sedan den nykomna på det älskvärdaste helsats af värdinnan samt af henne personligen presenterats för de förnäma damerna, samlas den högaristokratiska kretsen kring den enkla, till dragen osköna, till börden okända, unga flickan, hyllande för en gång i henne snillets sjelfskrifvenhet framför bördens, själens skönhet framför dragens.

Det blir ett sällsamt lif i den förut något stela salongen. Värdinnan indrager i sitt spirituella samtal med den firade gästen gamla och unga, och alla känna sig lyckliga att få höra ett ord eller uppfånga en blick af denna Jenny Lind, som under några veckor såsom Alice i »Robert» och Agatha i »Friskytten» hänfört och tjusat dem och hela stockholmspubliken.

Till en början något fåordig och försagd i den främmande omgifningen, lifvas dock gästen småningom. Hon ler misstroget, då en af de förnäma herrarne liknar henne vid »la divine Malibran» och skrattar öppet åt den gamle generalens barocka artigheter. På en patetisk fråga, hvilka himmelska tankar som fylt hennes själ, då hon föregående afton såsom Alice famnat korset och tjusat publiken, svarar hon efter någon tvekan: »Jag tror jag tänkte på min gamla hatt».

Men hvar helst hon möter allvar och djupare förstånd i loforden, svarar hon sympatiskt, nästan ödmjukt.

Vid hennes sida synes den skickliga pianisten Mina Josephson, syster till den då ännu okände Axel Josephson. Till henne smyger sig en fjortonårig flicka med blyg uppsyn, husets äldsta dotter **; hon blir förestäld för Jenny Lind och får en varm hand tryckning.

* * *

Huru det lifliga samqvämet fortgick, hur fjortonåringen tillsammans med sin lärarinna ledde musikstunden med ett fyrhändigt pianostycke, hur en af Beethovens vackraste pianotrior följde, och hur slutligen Geijers och Lindblads visor sjöngos af Jenny Lind, såsom de aldrig af någon annan blifvit sjungna eller kunna blifva sjungna — från hjerta till hjerta — det må här endast antydas. Så ock huru värdinnan och värden släckte gästernas allt för häftiga åstundan att få höra mer och mer, dermed antydande huru som det var bekantskapen med den älskvärda sångerskans personlighet, icke blotta njutandet af hennes sång, hur härlig den än var, som man åsyftat med bjudningen.

Att Jenny Lind var nöjd med sin afton, att hon bland gästerna hade funnit flera af sina varmaste och trognaste beundrare, det är visst. Och då hon var den första operasångerska, som i mannaminne varit inbjuden inom hufvudstadens aristokratiska sällskapsverld och sedan i mer än en af dessa kretsar blef en kär och hedrad gäst, har det synts vara af intresse att med denna lilla skizz bevara minnet af hennes debut äfven på detta område.

För dens minne, som tecknar dessa rader, står Jenny Linds personlighet såsom en unique företeelse, sig sjelf, men ingen annan lik, enkel, anspråkslös, men värdig och genomträngd af ett slags heligt ansvar för den mission, — den rena konstens mission — som hon kände vara henne af Gud anförtrodd.

** Skizzens författarinna, fröken Sophie Leijonhufvud, numera enka efter kommendören Axel Adlersparre. *Red. anm.*

Om elementarundervisningen i pianospelning.

Ett maningsord af *Otto Lessmann.*

Den bekante redaktören af »Allgemeine Musikzeitung» och ledaren af musikundervisningen vid kejs. Augustastiftelsen i Charlottenburg (Berlin), sånglärare och komponisten O. Lessmann, har nyligen i ett nummer af sin tidning yttrat sig om nutidens pianoundervisning, och det torde helt säkert intressera våra läsare att se hvad en man med dr L:s stora erfarenhet kan ha att säga om detta populära ämne. Den i fråga varande artikeln meddelas alltså här i öfversättning med några få utslutningar.

»Det är en egendomlig företeelse i vårt offentliga och husliga lif, att å ena sidan uppställes fordran på att undervisning i instrumentalmusik skall ingå i den läroplan, som ligger till grund för vår ungdoms uppfostran, å andra sidan brummas öfver »pianosjukan» och pianospelet får alla möjliga och omöjliga följder uppsatta på sitt skuldregister. Hvem har rätt? Å båda sidor tror jag man har rätt; men äfven orätt så tillvida som den ena eller andra punkten försvaras med skärpa och ensidighet.

Den uppfostrande verkan af en samvetsgrann musikundervisning kan ingen förnuftigtvis ställa i tvifvelsmål, hvilken fördomsfritt förmår afväga orsak och verkan på detta område, men å andra sidan kan lika litet förnekas, att musikundervisningen, sådan som den gudi klagadt, mångenstädes bedrifves under de första läroåren, ej har den ringaste uppfostrande inflytelse men kräfver en oproportionerlig uppoffring af tid, möda, helsa och penningar. Den som ifrar mot det uppenbara ofog, som öfverallt bedrifves med elementarundervisningen i pianospelning, och vill afvärja de menniskopinande följderna af ett sådant ofog, försvarar endast en god medborgares rätt till lugn inom sina egna fyra väggar; den som deremot endast med afseende på sig sjelf vill sätta stämpeln af öfverflödsvara på en förståndigt bedrifven och till godt mål ledande musikundervisning, den förgår sig mot sin medmenniskas rätt att i möjligaste motto utbilda sina anlag för att skänka sitt lif ett skönt och ädelt smycke.

Att befintligheten af en viss begåfning bör vara det vigtigaste vilkoret för begynnelsen af musikundervisning är visserligen i och för sig en förnuftig och helt naturlig fordran, men man skulle göra orätt om man icke i sådana fall, då en musikalisk begåfning icke obestridligt gör sig märkbar, ej åtminstone försökte om icke anlag för musik hos barnet möjligen ligger doldt och genom en yttre inverkan kanhända träder fram. Alldeles förvändt vore emellertid om i ena eller andra fallet icke från början undervisandet i pianospelning bedrefves med fullt allvar utan i stället såsom en bisak till nöjsamt tidsfördrif.

Här är den punkt der en reform i det nuvarande musikidkandet i hemmet måste inträda.

En alldeles falsk humanitetskänsla och klemmighet förleder föräldrar, lärare och uppfostrare att för ungdomen göra lärandet lätt och angenämt på ett sätt som nästan alldeles utesluter väckandet och stärkandet af pligtkänslan hos det unga sinnet. »Snabbverkande metod», det är lockbetet, som den spekulative läraren utkastar för att fånga sitt byte, och olyckligtvis är antalet af dessa föräldrar och uppfostrare allt jemt så stort, att de der föga nogräknade spekulanterna af det manliga och qvinliga slägtet alltid veta att göra sig saken till godo. Hvari består nu merendels en sådan »snabbverkande metod» på det musikaliska området? Helt enkelt deri att låta den nybörjande lärjungen så snart som möjligt spela något litet melodiöst stycke, som »gör honom nöje». Att hågen för att lära måste vara rigtad på allvarligt arbete om varaktigt resultat skall vinnas, det besinnar ej dessa »snabbefordrare». Ytligt är deras arbete, ytlig den snabba framgången, och i tusen fall åtnöja sig lärjungen och föräldrarne lika beredvilligt som läraren

med resultatet af denna undervisning. Så uppstår den sorts pianospelare som af sina medmenniskor fördömes såsom en social landsplåga.

Jag målar strängt efter naturen. Sedan nitton år tillbaka har jag i en af de förnämsta uppfostringsanstalterna i Tyskland haft tillfälle att anställa betraktelser på detta område, hvilka för mig öppnat en djup inblick i oefterrättligheten af elementarundervisningen i pianospelning. Årligen blifva omkring ett tjog qvinliga lärjungar, alltid döttrar af förnäma familjer upptagna i den ifrågavarande anstalten och intyget öfver deras förberedande musikaliska utbildning har hittills i regeln, med undantag af ett par fall under en hop år, utfallit så förkrossande att ja; ofta måst fråga mig huru idel högbildade och insigtsfulla menniskor just på det musikaliska området kunna vara så fullkomligt utan omdöme. Ja, stundom ha föräldrarne visat sig vara så kortsynta, att de, trots dottern visar sig som den största klåpare, tilltro sig kunna berömma hennes musikaliska begåfning och vunna utbildning. Frågar man då hvem som hittills ledt undervisningen, så lyder svaret vanligtvis: vår guvernant eller organisten; endast i några fall får man höra namnet på en verklig kunnig och erfaren musikpedagog. Guvernanten har naturligtvis undervisat efter någon berömd mästares metod. Det var alltså trollformeln, som insöft föräldrar och lärjunge, och invaggat dem i den ljufva drömmen, att den senare erhållit «utmärkt undervisning» och vore mycket musikalisk.

Man skulle knappast hålla det för möjligt hur lättrogna i öfrigt förståndiga menniskor äro när det gäller musik. Alltför ofta får man höra alldeles omusikaliska personer resonera i musikaliska ämnen och de säga som så: »jag är visserligen alldeles omusikalisk, men jag hör ändå när en ton är falsk» — hvem har icke hört detta försvar för ett ogrundadt omdöme lika ofta som det andra: »musik är väl icke bara för musiker utan för den stora mängden, och huruvida ett musikstycke är godt eller dåligt det afgöres i alla fall genom den verkan det gör på den icke musikaliska publiken». Kan man gent emot en sådan ståndpunkt undra på att i saker som angå musikundervisningen för öfrigt bildade menniskor äro fångna i en blind auktoritetstro? Om en lärarinna eller lärare är musikaliskt obildad eller obegåfvad är för allmänheten likgiltigt, ty att kunna klinka på piano och vara musikalisk, det anses ju vara ett och detsamma; hon eller han har ett betyg från en musikskola, berömmer sig af att inneha professor N. N:s »metod» och det faller ingen in att öfvertyga sig, huruvida hon känner någon metod alls och om ej minnet af en berömd lärare rent af vanvördas, när hans namn begagnas för att skyla ett erbarmligt fuskverk.

Dristigheten och enfalden i förening har här stort spelrum. Intet musikverk står för högt att icke de våga förgripa sig derpå. Hvilket öfvervåld ha ej t. ex. Beethovens Ciss moll-sonat och Sonate pathetique fått utstå under deras händer. Jag upplefde nyligen att en ung dam, som skulle profspela för mig, ville låta mig höra andra satsen i den sistnämnda sonaten; — *ville*, ty hvad hon verkligen spelade var en jemmerlig vrångbild af det poetiska stycket, som ådagalade elevens och hennes lärarinnas fullkomliga oförmåga och saknad af allt begrepp. Intet spår af tonbildning, icke den ringaste föreställning om sjelfständig stämföring, den oerhördaste sorglöshet rörande notvärden och dynamiska tecken, att nu icke tala om själ i föredraget.

»Har ni spelat etyder af Czerny och Cramer?» frågade jag efter detta prof.

»Nej.»

»Har ni användt öfningar för fingrarnes utbildning, stärkande och självständighet?»

»Nej.«

»Har ni spelat skalor?»

»Ja.»

»Var god och spela den skala som hör till detta styckes tonart.»

»Den känner jag inte.»

»Nå, spela då ess-durskalan.»

Och nu började den stackars flickan ett ängsligt sökande på pianot, plågsamt att betrakta; händerna snedvända, handleden krampaktigt spänd och i en djerf båge rigtad uppåt, fingrarna hopknipna eller uträtade, armbågarna hängande långt ned, och så trycktes hvarje tangent ned med ett slag af hela armen.

»Hur länge har ni spelat piano och hvem har undervisat er?»

Jag har spelat i fem år för en som lärt spela för professor N. N.»

Lärarinnan hade studerat vid en musikskola, der han ledde högsta undervisningen, men der äfven lärare och lärarinnor af underordnad rang undervisade för billigt honorar.

Då jag nu ville låta henne göra de allra första anslagsöfningarna med stillastående hand och mjuk handled, visade sig eleven alldeles urståndsatt dertill, och veckor igenom har den stackars unga flickan sedan nödgats sysselsätta sig med att långsamt höja och sänka fingrarna för att kunna vinna åtminstone någon kraft och sjelfständighet åt dem.

Detta exempel står icke ensamt utan är taget i högen. Fem ungdomsår förlorade för den mekaniska och andliga utbildningen i pianospelet, och i perspektiv ett oändligt besvär för att så mycket som möjligt ombilda den alldeles vansköttа handen!

Kan ett sådant klinkande, som hvarken förmår utbilda sinnet för en vacker uttrycksfull ton eller för rytmen, ha en sant uppfostrande verkan? Kan på sådana vägar en, om också helt blygsam, musikalisk bildning eller begrepp om skönheterna i ett musikstycke förvärfvas? Kan på detta sätt pianospelet tjena till uttryck för en ädel känsla? Helt visst icke. Har detta sätt att bedrifva pianospel något sken af berättigande för sig? Ingalunda.

Men sådan är följden af denna ytliga, tanklösa undervisning, som icke från början inleder eleven på ett allvarligt arbete utan sträfvar att med små obetydligheter förskaffa lärjungen en roande underhållning.

Det kan ej på detta ställe vara min mening och uppgift att i detalj uppräkna och antyda alla punkter, som vid elementarundervisningen framför allt förekomma; men en sak vill jag framhålla: att utan en sorgfällig utbildning af handen, afseende sjelfständighet hos hvarje särskildt finger, kan ej en förnuftig undervisning låta sig tänkas. Ty om de organer, hvilka skola göra tjenst vid pianospelningen, äro oförmögna att sköta sig rätt, låter det sig ej göra att fylla de uppgifter som ställas på ett själfullt och uttrycksfullt spel. Förmår läraren icke att bringa lärjungen derhän, att han kan förvärfva sig ett säkert mekaniskt grundlag för pianospelet, så gör han bättre om han i lärjungens och sitt eget intresse upphör med undervisningen. Visserligen bör all onödig ballast undanröjas vid undervisningen; men den lärare som medgifver lättnader härutinnan, icke med grundlig pedagogisk insikt i sin sak, utan som låter ytlighet och flygtighet passera för att ej göra lärjungen otålig och betaga honom lusten för undervisning, den läraren, som ej från första timmen öfvertygar lärjungen om nödvändigheten af de fordringar han, med hänseende till dennes fattningsförmåga, måste uppställa och så vinner lärjungens förtroende samt lifvar hans håg; — den förstår ej ändamålet och nyttan med musikidkandet för uppfostran.

Det är ej nog att läraren lugnar sitt samvete i det han låter lärjungen utföra de nödiga tekniska öfningarna, ty vigten ligger ej på *att* de utföras utan *huru* det sker. En lärjunge som icke har förmåga att fylla en summa af nödvändiga betingelser, förvärfvar sig alls ingen rätt till att utsträcka sina händer efter något af tonkonstens verk, och hans misshandling af pianot alstrar för honom och hans medmenniskor med all säkerhet de qval, som medföljа »pianosjukan». Må i alla händelser lärarne med allt eftertryck och outtröttlig ihärdighet försvara den uppfattningen, att utan andlig och kroppslig energi all pianoöfning är ett bortslösande af tiden; i annat fall förgå de sig mot sitt kall, sina lärjungar och den helgedom, hvars väktare de borde vara.

Musikpressen.

På Abr. Lundquists förlag har nyligen utkommit:

För piano och fyra händer:

Gurlitt, C.: *4 lätta tonstycken* (Bön, Försakelse, Tröst, Triumf) i 2 häften à 1 kr. Primopartiet i omfång af 5 toner för elever, secundpartiet för läraren.

För piano och 2 händer:

Czibulka, Alph: *Hamburger Gavott,* opus 350. Pris 75 öre.

Ahlberg, Herman: *Start,* polka tillegnad Stockholms Sparkstöttingsklubb. Pris 50 öre.

Kråk. Joh. N.: *Donaugruss,* marsch, opus 63. Pris 75 öre.

För sång och piano:

Bleichmann, Julius: *Två sånger:* »Jag vill dig aldrig röja» (c—f), »Säg mins du än?» (hess—ess). Pris 1 kr.

Meyer-Helmund, Erik: *Trollsången* (ess—g el. a). Pris 1 kr.

Glaesz von, A.: »Jag älskar dig» (d—g el. a). Pris 50 öre. De båda sistnämnda sångerna nr 5 och 6 i samlingen »Från Concertsalen och salongen».

För violin och piano:

Faucheux, A.: *Konung för en dag,* opera af Adam. *Fantaisie.* Pris 2 kr.

På Elkan & Schildknechts förlag har nyligen utkommit:

För blandad kör à capella:

Åkerberg, Erik: *Törnrosas saga,* 3 visor i folkton, opus 26. Partitur 75 öre, stämmor à 15 öre. — »*Allerede gulner haven*» och »*Jeg vilde, jeg var en Hybentorn*», 2 visor i folkton, opus 25. Partitur 50 öre, stämmor à 15 öre.

För en röst vid piano:

Elfåker, Aug.: *Sagorna* (d—fiss), ord af Edv. Bäckström. Tillegnad hr Arvid Ödmann. Pris 75 öre. — *Hjertats saga* (d—g), ord af Sigurd. Tillegnad hr Theod. Björksten. Pris 50 öre. — *Vårbrytning* (d—f), ord af P. E. H. Tillegnad fru Emma L. Peterson. Pris 50 öre.

Arlberg, Fritz: *Vokaliser,* nr 3 bis. på mellanregistret (förenklad). F dur. Pris 50. — Nr 6, Bel canto, Ass dur; 6 bis: Bel canto, Gess dur. Pris 1 kr. — Nr 7: Växlande stämning, A moll. Pris 50 öre. — Nr 8: Tema med variationer. E moll. Pris 1 kr.

Från Stockholms instrumenthandel, Albert Hermansson, har utsändts:

Pettersson, Alfred Genser: *Gotländskt folklif,* qvartetter för mansröster (text af J. P. Wallin, innehåller: 1. Utmarsch. 2. Lekar. 3. Lekstugan. 4. Minnet). Vördsamt tillegnade Wisby Bollklubb af Alb. Hermansson. Pris 1 kr.

Lekar och låtar, upptecknade i Dalarne från folkets läppar, arrangerad för viol eller flöjt af E. J. Tunstedt (organist i Floda), utgifna på föranstaltande af Aug. Bäck (komminister i Tillberga). Pris 1 kr. 50 öre.

Bäck, Aug.: *Huru hafva våra förfäder sjungit sina psalmer?* Historisk framställning om den svenska kyrkosången jemte tjugo melodier såsom exempel, efter deras gamla skick, med ackompagnement, troget utarbetade och organisten fru Hildur von Heijne-Hermansson tillegnade. Pris 1 kr. 50 öre.

Cornelius Gurlitt är sedan gammalt väl bekant för sina etyder och andra goda instruktiva verk, hvilka rekommendera sig genom tonsättarens blotta namn. Äfven ofvannämnda 4:händiga stycken förtjena uppmärksammas. Emellertid kunna vi ej i pedagogiskt hänseende rätt gilla denna sättning med »primoparti af 5 toner för eleven och secundparti för läraren», detta senare naturligtvis svårare med oktavgrepp, rikare ackord och tremolando. Secondostämman anse vi helst böra i stycken för detta undervisningsstadium skrifvas så att lärjungen äfven kan utföra densamma och dermed öfva sig i läsning af basnoterna. Förträffligt i detta hänseende är Franz Behrs »Vårblommor» (3 häften) utkomna på samma förlag. Czibulkas Gavott torde höra till senare alster af den produktive kompositören af salongs- och dansmusik att döma af opustalet och låter höra sig, om än icke synnerligen orginel. Sångerna på samma förlag tillhöra en salongstil af det sentimentala slaget och äro sålunda af mera populär natur. I Fancheux's Fantasi har violinisterna fått tillfälle att komma i besittning af de populära melodierna ur Adams hos oss outslitliga, välkända opera.

Elkan & Schildknechts förlagsnyheter äro endast för sångens idkare. Komponisten till de tre sångerna, Aug. Elfåker, omnämnde vi förra året vid hans besök i hemlandet. Han är bosatt i Chicago der han är anställd vid den genom en donation af Jenny Lind grundade S:t Ansgarii-kyrkan och åtnjuter stort anseende der både som tonsättare, musikdirektör och sångläräre. Af dessa sånger anslå oss mest »Sagorna» och »Hjertats saga» med väl funnet melodiskt, enkelt uttryck för textorden oah ett väl skrifvet ackompagnement utan någon hårdhet eller sträfvan efter bjerta effekter i harmoniskt hänseende. Tonsättaren visar sig i detta hänseende mera tillhörande »den gamla skolan». — Hr Arlbergs Vocaliser äro, såsom de föregående af honom utgifna, såväl af instruktivt som musikaliskt värde.

De Hermanssonska musikverken, i vackert tryck med rörliga typer äro de första vi sett från detta förlag och hafva sitt eget intresse. »Gotländskt folklif» är en cykel, som till idén påminner om Södermans »Bondbröllop». Komponisten (fil. kand.) har förut under namnet Alfred Genser utgifvit manskvartetter och sånger, som vunnit uppmärksamhet. »Lekar och låtar» är en samling, som lemnar ett godt bidrag till kännedomen om vår folkmusik, och åtskilliga af dessa polskor, valser, marscher, visor och låtar äro karaktäristiska nog, om ock somligt igenkännes såsom bekant från annan folkmusik. Aug. Bäcks framställning om den svenska kyrkosången visar kärlek för och kunskap i ämnet. Författaren är definitiv antagonist till Hæffner och hans koralbok, om hvilken han yttrar: »Hæffnerska koralen saknar melodiska och folkliga element. Den är ortodoxiens och neologiens förstenade sediment» och »Hæffners koralbok är i allo sämre än sina föregångare». Deremot hyser han stor förkärlek för »Svenska Psalmboken af år 1695, Svedbergs och Spegels oförgätliga verk», ur hvilket de af honom upptagna psalmboksmelodierna nästan utan undantag äro valda. Dessa koraler med sin rytmiska och figurerade stil (skrifna med fjerdedels, halfva och åttondels noter) äro också rätt anslående. Halfva antalet af dem är i trippeltakt.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. April 30, Maj 3. Verdi: *Otello* (Desdemona, Jago: frk. Oselio, hr Söderman). — Maj 1, 7, 12. Donizetti: *Regementets dotter* (Marie, markisinnan. fruar Östberg, Strandberg; Tonio, Sulpiz, Hortensius: hrr Strandberg, Sellergren, Grafström). — 4. Auber: *Den svarta dominon* (Adèle: fru Moe). — 5. Mascagni: *På Sicilien.* Auber: *Regementets dotter.* — 6. Delibes: *Lakmé.* — 8, 10. Weber: *Oberon* (Rezia, Fatima, Puck: fruar Östberg, Edling, frk. Karlson; Oberon, Huon, Sherasmin, Sadock, Aboulifar, Beyen: hrr Strandberg, Ödmann, Johanson, Grafström, Henrikson, Rundberg). — 11. *Konsert* i fören. med violinvirtuosen Franz Ondricek. 1. Mendelssohn: Uvert. till »Ruy Blas»; 2. Beethoven: Violinkoncert (hr Ondricek); 3. Hallström: aria ur »Den bergtagna» (frk. Karlsohn); Grieg: »Hjertesår» och »Våren» för stråkork.; Ondricek: Barcarole, Wieniawsky: Polonaise N:o 4, Neswera: Ecloga, Paganini: Hexentanz (violinnummer utf. af hr Ondricek). — 14. Adam: *Konung för en dag* (Zephoris hr Lundmark).

Svenska teatern. April 30, Maj 1, 3, 4, 6. *Bröllopet på Ulfåsa.* — 5. *Niniche* (fru A. Lundbergs afskedsrecett).

Vasa-teatern. Maj 3. Fru Elis. Hjortbergs och frk. Emma Ekströms afskedssoaré: Barbier: *Gräshoppan och myran,* buffaoperett i 1 akt af Eyraud (soarégifvarinnorna), sång, deklamation m. m. — 10. *Dramatisk musikalisk soaré* af fru Edith och hr Fredr. Stenfelt: Suppé: *Den sköna Galathea.*

Mnsikaliska Akademien. April 30. Emil Sauers *konsert.* — Maj 6. *Tredje Sångsoarén* af grefvinnan Math. Taube, hrr Iv. Hallström och O. Lejdström med bitr. af violinvirtuosen Franz Ondricek, frkn. Piehl och Nordquist (harpa), konsertm. F. Book, hrr Lemon, Ax. Ödman och d:r Valentin (ackomp.) — 9. *Musikaliska Akademiens högtidsdag:* Gade: *Elverskud* (solister: fru Edling, frk. Moritz, hr Lundqvist) med bitr. af hofkapellet

under dir. Nordquists ledning. — 10. Fr. Nerudas priv. *matiné* (5:e och sista). 1. Tschaikowsky: Pianotrio op. 50; 2. Beethoven: Violoncellsonat, C-dur op. 102 N:o 1; Brahms: Pianotrio: Ess dur.

Vetenskapsakademien. Maj 2. *Rich. Anderssons* 2:a Musikafton. 1. Sinding: Variationer för 2 pianon, Ess moll (hrr Knut Bäck och W. Stenhammar); 2 o. 4. Sånger m. piano (frk. Wolf); 3. Norman, L.: Fem tonbilder för piano och viol (hrr R. Andersson, Tor Aulin); 5. Andersson, Rich.: Pianosonat, D-dur (spelad af komponisten). — 6. *Konsert* af frökn. Sigrid Brander och Alma Sjöman (sång, deklamation, violinspel).

Fröken Oselio afslutade som Desdemona sitt gästspel för denna gång å k. operan och afreste dagen derpå till Kristiania. I »Regementets dotter» har fru Östberg haft en ny uppgift att lösa, den talangfulla, samvetsgranna konstnärinnan lyckades äfven med denna, synnerligen i de hurtiga partierna af rolen, deremot anslog hon mindre än sina närmaste föregångerskor i den Jenny Lindska triumfscenen, Maries afsked, der den varma känslan ej fick nog kraftigt och naturligt uttryck. Rolbesättningen var för öfrigt såsom då operan senast gafs här i början af 1889 med fröken Klemming som Marie. Såväl herr Sellergren som herr Strandberg har i denna opera mycket tacksamma roler, som utföras med berömvärd liflighet, och hvari deras röster göra god effekt. Webers »Oberon» med sin präktiga musik har återupptagits med ungefärligen samma personal som förut. Fru Östberg sjöng med vanlig bravur Rezias svåra parti, men stämman vibrerade stundom väl mycket i mezza voce't. Herr Ödmann och fru Edling utförde sina hufvudpartier med vanlig förtjenstfull framställning. Fröken Karlsohn och herr Johanson ha förut med framgång skött Pucks och Sherasmins partier och af eunucken Aboulifar gjorde herr Henriksson en mycket rolig figur, imiterande herr Janzon i falsettens användande i talrollen. Hofkapellet belönades som vanligt med applåder för sitt utförande af den präktiga uvertyren, och hyllningen gälde väl ock dir. Nordqvist, som sjelf anförde operan. Fru Moe, som åter låtit höra sig i »Svarta dominon», har sin nästa rol i »Carmen», der hon kreerade titelrolen vid operans första uppförande här 1878. Herr Ödmanns recett, som skulle egt rum den 13:e dennes med »Romeo och Julia», måste med anledning af flera mellankomna hinder uppskjutas till den 20 dennes, då samma biljetter gälla som för den inställda representationen.

På Svenska teatern har Hedbergs »Brölloppet på Ulfåsa», det förr så omtyckta skådespelet med Södermans genialiska musik, gått flere gånger öfver scenen. Stycket har ej, hvad vi kunna minnas, gifvits här på tio år, sedan det då (1881) på Kgl. operascenen uppförts öfver hundra gånger.

Af Sauers konserter intager den å kgl. operan första rummet genom Henseltkonserten, en pianistisk hjeltedat, hvarmed han presenterade sig på det fördelaktigaste och väckte stormande bifall. Kompositionen lider något af ålderdomssvaghet men innehåller dock åtskilligt vackert, som smeker örat och intresserar. God Chopin-spelare visade han sig i Variat. brill. op. 12, Prelude op. 28, 13 och Etude op. 25, 12 och likaledes som Beethoventolkare i C-dur-sonaten op. 53. En mirakulös teknik och fjäderlätt touche samt äfven god smak utmärkte för öfrigt hans spel i saker af Schumann, Moszkowski, Raff och Liszt, ehuruväl den senares Tannhäuseruvertyr, spelad å båda konserterna, helst borde strykas å pianistrepertoaren såsom smaklöst bravurhexeri.

Vid Ondriceks konsert å Kgl. operan fick man tillfälle att rätt lära känna denne konstnärs eminenta talang. Sällan har en violinist så tillfredsstält oss med ren, rik och klangfull ton samt ofelbart säker teknik. Hans utförande af Beethovens konsert var i allo mästerlig. Ett missöde i dennas final, då en sträng sprang på hans violin, afhjälpte han besinningsfullt med att i hast byta instrument med herr Book, som snart reparerade skadan, så att hr O. fick sluta konserten på sin präktiga Guarnerius (som i parentes sagdt kostat honom 7 tusen gulden). På sin stora virtuositet gaf konstnären ett elaktant prof i Paganinis »Hexdans» och en Polonaise samt Mazurka af Wieniawsky, en mästare hvarmed herr O. synes befryndad, samt gaf i en egen Barcarole bevis på god tonsättareförmåga. Den vackra Neswada-Eclogen och det nu repeterade Perpetuum mobile af Ries anslogo i lika hög grad publiken, som här var i sin rätt att slösa med bifall. En anmärkning kunna vi göra, denna beträffande kadensen i Beethoven-konserten, som till en del stred mot Beethovens stil. Dessa konsertkadenser, virtuosmessighetens tillsatta påfågelsfjädrar, anse vi rätt väl kunna i vår tid bortskaffas, lika väl som de i operorna fått skatta åt förgängelsen. De öfriga musiknumren å konserten, som synas här ofvan, vunno äfven publikens erkännande. För öfriga konserter kunna vi med anledning af Pingstbrådskan, ej få tillfälle att i detta nummer redogöra.

Från in- och utlandet.

Kongl. operan. Danska k. kammarsångaren Simonsen har nu anländt och kommer innan kort att låta höra sig som Figaro i »Barberaren».

K. operans verksamhet kommer, enligt hvad nu är bestämdt att under operahusets ombyggnad förläggas till Svenska teatern, ett beslut som å alla håll säkert helsas med tillfredsställelse, då användande af den fjerrbelägna cirkusbyggnaden eller ett provisoriskt uppfördt operahus af trä helt visst hvarken skulle vara operan sjelf eller allmänheten till fördel.

Arvid Ödmann, vår utmärkte operasångares, recett eger rum d. 20 d:s, då han uppträder i en af sina glansroler: Romeos i »Romeo och Julia».

Musikaliska akademien firade d. 9 d:s sin högtidsdag på sedvanligt sätt, i närvaro af konungen, kronprinsen och talrika åhörare. Preses helsade konungen och egnade derefter några erkännande ord åt Jenny Lind, öfver hvilken en medalj blifvit slagen. Sekreteraren uppläste årsberättelsen och dröjde särskildt vid minnet af de under året hädangångna ledamöterna hrr Arpi, Bagge, C. J. Stolpe, H. Léonard och N. W. Gade. Till nya ledamöter hade invalts herr R. Andersson, C. F. Lundqvist och S. Smith. Till kamrerare hade utsetts hr Fridolf Book.

Derefter vidtog en konsertafdelning, hvarvid af elevkören och hofkapellet under hr Nordqvist utfördes Gades Elverskud med fru Edling, fröken Moritz och hr Lundqvist i solopartierna.

Emil Sjögren förbereder i förening med konsertmästar Tor Aulin till tisdagen d. 26 d:s en konsert i Johannis kyrka, hvarvid bl. a. kommer att utföras den stora kantat hr Sjögren komponerade till denna kyrkas invigning. Solopartiena i denna skola utföras af några bland hufvudstadens förnämsta artister och körerna sjungas af konservatoriets kör m. fl. under dir. Hj. Håkanssons anförande.

För kyrkosångens höjande har i dagarne utfärdats inbjudan till bildande af en förening i Östermalm. Den har till syfte att väcka och underhålla intresset för kyrkomusiken, särskildt psalmsången vid offentlig gudstjenst. Föreningen skall räkna inom sig såväl manliga som qvinliga ledamöter.

Sångsällskapet O. D. ämnar under instundande juni månad med en fulltalig kör företaga en sångarfärd till mellersta Sveriges städer för insamlande af medel till universitetets orkesterfond.

De resande teatersällskapen befunno sig vid denna månads början: Bosins i Kristianstad, Carlbergs i Sundsvall, Collins i Vexjö, Fröbergs i Jönköping, Lindbergs befinner sig på sin blixtturné för tillfället i Malmö, Rydbergs från och med den 5 d:s i Falun och Hj. Selanders sällskap, som under vintern uppehållit sig i Finland, i Norrköping.

Annonsbyråerna. *Gumœlii annonsbyrå* (Drottningatan 2) har utsändt sin »Skandinaviska Annonstaxa», 21:a upplagan

(April 1891) och *Stockholms norra annonsbyrå* (M. Blom, Drottningatan 38), sin »Förteckning öfver Svenska tidningar och en del utländska» samt deras annonspris. Båda byråerna mottaga annonser till alla in- och utländska tidningar.

Vasateatern afslutade sin säsong den 30 april med »Mikadon.»

Skara. Musiksällskapet härstädes gaf d. 17 april en soaré å hotellets stora sal, hvarvid utfördes körer af Schumann (»Zigeunerleben»), Söderman (»Hjertesorg,» »I ungdomen») Mozart (prestkör ur »Trollflöjten»), Rheinberger (»Hjertetjufven») alla med pianoackompagnement, arior af Bellini, Weber och flere solosånger samt 4-händ. pianomusik. Solosångerna utfördes af ett par musikälskarinnor, den ena från Stockholm, den andra från Göteborg.

Kammarsångaren Simonsen firar i dessa dagar sitt 25 års-jubileum som sångare vid k. operan i Köpenhamn. Med anledning deraf har Lunds studentförening, hvars hedersledamot han är, beslutit tillställa honom en vackert präntad lyckönskningsadress.

Heinrich Bötel, den bekante tyske tenorsångaren, lär, enligt »Politiken», i början af juni anlända till Köpenhamn för att tillsammans med Stadtteaters primadonna fru Heink och dess konsertmästare W. Sichel gifva några konserter först i Köpenhamn och därefter i *samtliga Skandinaviens större städer.*

Paris. Herr Bertrand, direktör för Variété-teatern, har blifvit kallad till direktör för Stora operan efter hrr Ritt och Gailhard, hvilkas privilegium man trott skola förnyas. Herr Bertrand är en omtyckt person, som i 23 år stått i spetsen för förstnämnda teater och har visat sig vara en god administratör. Han lär äfven ha förmånen att vara mångmillionär.

Dödsfall.

Alary, Jules, Eugène, Abraham (vanl. kallad Giulio A.) född 1814 i Mantua, död i Paris. Elev af konservatoriet i Milano kom A. 1833 till Paris som piano och sånglärare. Han har komponerat vokalmusik samt några operor af hvilka »Le tre nozze» (1851) blef rätt bekant äfven i Tyskland genom en bravurpolka ur densamma som Henriette Sontag öfverallt sjöng.

Swert de, Jules, (Deswert) berömd violoncellvirtuos, född den 15 augusti 1843 i Löwen, död den 24 februari. Han var elev af Servais i Brüssel. Efter fleråriga konsertresor anställdes han 1865 som konsertmästare i Düsseldorf, flyttade derifrån till Weimar och kallades kort derefter till konsertmästare och lärare vid högskolan i Berlin, hvilken plats han lemnade 1877 för att åter resa ut och konsertera; bodde en tid sedan i Wiesbaden och slog sig 1881 ned i Leipzig. Under senare åren har han varit direktör och konservatorieprofessor i Gent och ledde dessutom kursal-symfonikonserterna i Ostende. Utom talrika tonsättningar för sitt instrument har han komponerat två operor »Die Albigenser» och »Graf Hammerstein».

Obs.! Vår Musikbilaga II hoppas vi kunna bifoga nästa nummer.

Hvarjehanda.

Gladstone spelar dansmusik. För några år sedan var det en liten soaré hos Gladstone. Efter supén satte sig en af gästerna vid pianot och spelade flera stycken för den danslystna ungdomen. Plötsligen steg gamle hr Gladstone upp från det bord der han spelade kort med några herrar, gick fram till pianot, bad den spelande gifva plats och sade:

»Sluta, min herre, det der är bara småsaker. Dansa kan man endast efter alla valsers drottning!»

Derpå slog Gladstone sig ned vid pianot och spelade: »An der schönen blauen Donau». Alla gästerna började dansa och det visade sig snart, att salen var för trång för dem. Gladstone lofvade några damer att spela dansmusik på deras soaréer, »ty», sade han, »som afskedad minister har jag tid till dylika nöjen».

* * *

Fadern (till sin dotter): »Elsa, har du läst den der artikeln om Liszt?»

Elsa (vid pianot): »Ja, pappa».

»Lade du märke till, att Liszt säger, att man ej skall spela piano med sina fingrar, utan med sin själ?»

»Ja, pappa.»

»Nå, min flicka, stoppa då händerna i dina fickor och spela med din själ, medan jag läser min tidning.»

* * *

Ett vilkor. Modren: En sak vill jag bekänna för er: »min dotter sitter hela dagen vid pianot!» — Friaren: »Åh, det gör alldeles ingenting . . . bara hon intet spelar på det.»

J. LUDV. OHLSON
STOCKHOLM
16 Regeringsgatan 16
Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.
Obs.! **Hufvuddepot** för **Blüthners** verldsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolgers** utmärkta Pianinos.

Belfrage's Pensionat- & Hôtel
Stockholm
efter bästa utländska mönster, rekommenderas alla resande, som värdera fin, tyst bostad och godt bord. Äfven rum ensamt kan erhållas. 1:sta referenser. *Rikstelefon. Inga drickspengar.*
Belfrage's Pensionat- & Hôtel,
Stockholm, Vasagatan 44.
(S. N. A. 1185.)

På *P. A. Norstedt & Söners* förlag har nyss utkommit:
Jenny Lind-Goldschmidt,
hennes tidigare lif och bana som dramatisk konstnär och sångerska 1820—1851.
En minnesteckning
af
Henry Scott Holland
och
W. S. Rockstro.
Med illustrationer och musikbilaga.
Svensk upplaga.
Två delar.
Pris för båda delarne tillsammans: Häft. 11 kr.; i klotband 13: 50; i halffranskt band 16 kr.

Andra kursen
af
Hagströms Sånglära
har nu utkommit och kan erhållas hos alla
Bok- och Musikhandlare.
5 X.

Obs. Mycket billigt annonspris
i Svensk Musiktidning — **10 öre petitrad** — (rabatt vid förnyelse.)

INNEHÅLL: Franz Ondricek (med porträtt). — Ytterligare något om svensk-lutherska kyrkosången; egna och andras åsigter i frågan af "En röst från folket". — Jenny Linds debut i Stockholms aristokratiska sällskapslif [Esselde]. — Om elementarundervisningen i pianospelning, ett maningsord af O. Lessmann. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Hvarjehanda. — Annonser.

STOCKHOLM, O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1891.